

**PROXECTO LINGÜÍSTICO:
ESTABLECEMENTO DE CRITERIOS COMÚNS
NAS ASIGNATURAS DE LINGUA GALEGA E
CASTELÁ RELATIVOS A AVALIACIÓN,
TERMINOLOXÍA E HARMONIZACIÓN
TEMPORAL E DE CONTIDOS**

DOCUMENTO ELABORADO POLOS DEPARTAMENTOS DE
LINGUA GALEGA E LINGUA CASTELÁ COA PARTICIPACIÓN DOS
DEMAIS DEPARTAMENTOS DE LINGUAS NO APARTADO
TERMINOLÓXICO

IES DAVID BUJÁN

XUÑO 2017

IES DAVID BUJÁN Camiño dos
Cacharros,1, 15181, Cambre (A
Coruña) ☎ 981 613 146 ✉
ies.david.bujan@edu.xunta.es

ÍNDICE DE CONTIDOS

1. Criterios xerais de avaliación compartidos polos departamentos de Linguas.....	3
2. Terminoloxía.....	4

3. Harmonización dos contidos e da temporalización

3.1 Principios xerais.....	5
3.2 Criterios para confeccionar a harmonización de contidos e tempo.....	5
3.3 Programacións dos cursos.....	6

IES DAVID BUJÁN Camiño dos Cacharros,1, 15181, Cambre (A Coruña) ☎ 981 613 146 ✉ ies.david.bujan@edu.xunta.es

1. CRITERIOS XERAIS DE AVALIACIÓN COMPARTIDOS POLOS DEPARTAMENTOS DE LINGUAS

Sen entrar nos criterios concretos de cualificación de cada Departamento, hai

acordo en darlle máis relevancia aos seguintes aspectos, que resumen o esencial do

que consideramos máis importante á hora de enfocar o traballo que se debe realizar

nas clases de linguas (en particular, de Galego e Castelán, pero en aspectos terminolóxicos, tamén de Inglés, Francés, Latín e Grego):

- Os contidos gramaticais deben servir para a aplicación práctica: lectura, escritura, comprensión. Máis que á análise gramatical, os coñecementos teóricos aplicaranse á produción e comprensión de textos orais e escritos.

b) Os contidos de literatura terán ese mesmo enfoque práctico e empregaranse no

comentario de textos e na creación literaria.

c) A expresión escrita será moi importante, pero daráselle una consideración

especial á oralidade, facendo todo tipo de exercicios encamiñados a mellorar

a expresión oral (discurso, xestualidade, ton, adecuación ao contexto, etc.).

d) A aplicación das novas tecnoloxías á lingua e á literatura será outro criterio ou

obxectivo básico e abranguerá desde a búsqueda de información ata a presentación de traballos nos distintos soportes dixitais.

3

IES DAVID BUJÁN Camiño dos Cacharros,1, 15181, Cambre (A Coruña) ☎ 981 613 146 ✉
ies.david.bujan@edu.xunta.es

2. TERMINOLOXÍA

Estamos de acordo en unificar, ata onde sexa posible, a terminoloxía gramatical básica, sen facer dela o centro da clase de lingua. Aquí aportamos un listado de termos

provisional, que se poderá actualizar cando sexa preciso:

a) A palabra e os seus componentes:

PALABRA, MORFEMA, LEXEMA (evitando outros conceptos, como RAÍZ, DESINENCIAS, AFIXO, INFIXO, INTERFIXO, etc.). PALABRAS SIMPLES, COMPOSTAS, DERIVADAS E PARASINTÉTICAS.

b) Clasificación das palabras (tipos de palabras ou categorías gramaticais):

-NOMENCLATURA DOS TIPOS DE PALABRAS: SUSTANTIVO, ADXECTIVO CUALIFICATIVO, ADXECTIVO DETERMINATIVO, PRONOME, VERBO, ADVERBIO, PREPOSICIÓN, CONXUNCIÓN, LOCUCIÓN CONXUNTIVA E PREPOSITIVA, INTERXECCIÓN.

-TERMINOLOXÍA VERBAL: TRADICIONAL.

c) Unidades sintácticas:

SINTAGMA NOMINAL, ADXECTIVAL, ADVERBIAL e PREPOSICIONAL. ORACIÓN SIMPLE E COMPOSTA. ORACIÓN SUBORDINADA OU COORDINADA (evitando PROPOSICIÓN). ORACIÓNS ADVERBIAIS IMPROPIAS, incluíndo CAUSAIS, CONSECUTIVAS, CONDICIONAIS, COMPARATIVAS, CONCESIVAS e FINAIS.

c) Funcións sintácticas:

SUXEITO, PREDICADO, CD, CI, CC, ATRIBUTO, PREDICATIVO, COMPLEMENTO AXENTE e SUPLEMENTO.

d) Gramática do texto:

ELEMENTOS DE COHESIÓN: ELIPSE, ANÁFORA, REPETICIÓN SINONÍMICA e HIPERONÍMICA, CONECTORES.

4

IES DAVID BUJÁN Camiño dos Cacharros,1, 15181, Cambre (A Coruña) ☎ 981 613 146 ✉ ies.david.bujan@edu.xunta.es

3. HARMONIZACIÓN DOS CONTIDOS E DA TEMPORALIZACIÓN

3.1. PRINCIPIOS XERAIS

Temos constatado que a reiteración de contidos e a falta dunha cronoloxía lóxica para

impartilos non só non mellora a aprendizaxe por parte do alumnado, senón que supón una

perda de tempo que se podería empregar en potenciar aspectos ata agora desatendidos,

como a expresión oral. Por iso, propoñemos un acordo de distribución e temporalización

que intenta enmendar esa falta de coordinación, aínda que hai que suñar que non se pode

avanzar todo o que quixéramos porque os novos currículos seguen incorrendo nos mesmos erros.

Por outra banda, tampouco quixemos matizar absolutamente todo, xa que hai que

deixar un espazo para o labor individual de cada docente e porque as circunstancias soen

obrigar a facer cambios e adaptacións. Igual que no apartado terminolóxico, trátase dun

plan que haberá que someter á pertinente avaliación e será susceptible de cambios

segundo se estime oportuno, e para levalo a cabo sería ideal que os profesores implicados

dispuxesen dunha hora semanal de coordinación.

3.2. CRITERIOS PARA CONFECCIONAR A HARMONIZACIÓN DE CONTIDOS

E TEMPO

a) Na parte gramatical, repartimos os temas de tal xeito que a explicación xeral dos

mesmos só se da nunha asignatura, aínda que se fagan prácticas en ambas e se traballen

as peculiaridades dunha lingua e da outra.

b) Dentro dos temas de lingua, a parte de sociolingüística ten moi pouca importancia

en Castelán e moita en Galego, polo que o lóxico é que se explique en Lingua Galega,

con só pequenos matices en Lingua Castelá (cuestións como a historia desta lingua ou

contidos sobre as linguas de España).

c) Na tipoloxía textual repartimos as distintas modalidades e tipos de texto para que

cada una se traballe nunha lingua e só moi secundariamente na outra. Tamén hai a opción

de facer monográficos conxuntos sobre, por exemplo, textos xornalísticos en 3o e 4o de

ESO, unha experiencia xa comezada no curso 2016-2017 en 3o.

IES DAVID BUJÁN Camiño dos
Cacharros,1, 15181, Cambre (A
Coruña) ☎ 981 613 146 ✉
ies.david.bujan@edu.xunta.es

d) Na literatura é fácil repartir os xéneros para que se traballen nunha lingua e logo só

haxa que aludir a eles na outra, algo que se pode facer en 1o e 2o de ESO, pero é moi

difícil temporalizar a historia da literatura, polo que, de momento, só vemos un posible

traballo conxunto en certas partes da literatura medieval en 3o ou da máis recente en 4o.

e) Os aspectos máis prácticos das asignaturas, como o léxico (campos semánticos) ou

a ortografía, deben ser tratados con total liberdade en cada una e ao longo de todo o curso,

o mesmo que as actividades de expresión oral e as de creación literaria.

f) En canto á temporalización, propoñemos dividir cada avaliación en dúas partes, para

diferenciar contidos de lingua e de literatura e comezar sempre pola parte de lingua.

3.3 PROGRAMACIÓNS DOS CURSOS

3.3.1 PRIMEIRO DE ESO

LIA-
CIÓN

AVA-

1a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

	-Linguas do mundo	mas, familias léxi-	
	-O adxectivo cualificativo	cas -O sustantivo	-Teoría da Literatura -Textos narrati- vos
ñero literario da			-Teoría da Literatura -Textos narrati- vos
ción -Textos	-Comunicación		-Teoría da Literatura -Textos narrati- vos
itivos	-Lexemas, morfemas, familias léxicas -O sustantivo -Comunicación		-Teoría da Literatura -Textos narrati- vos
	-Lexemas, morfemas, familias léxicas -O sustantivo -Comunicación		-Teoría da Literatura -Textos narrati- vos

2a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

	-Sociolingüística		-Textos descriptivos
	(segue durante todo o curso) -O pronome persoal		-O xénero literario da lírica
atura popular			-Textos descriptivos
iva -Textos			-O xénero literario da lírica
itivos	-O adxectivo determinativo -O verbo -O adxectivo determinativo -O verbo		-Textos descriptivos
	-O adxectivo determinativo -O verbo	-O xénero literario da lírica	

3a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-O verbo (conti-

preposición e a

nuación e amplia-

conxunción

ción do dado en

-A literatura

Castelán) -O

popular lírica
-Cómico e ilus-

adverbio

tración

-A literatura

nero literario do

-Textos

ados

-Sintaxe. Suxeito e

popular lírica
-Cómico e ilus-

predicado, función

tración

-A literatura

sintácticas -A

preposición e a

popular lírica
-Cómico e ilus-

conxunción

tración

-Sintaxe. Suxeito e

predicado, función

sintácticas -A

IES DAVID BUJÁN Camiño dos
Cacharros, 1, 15181, Cambre (A
Coruña) ☎ 981 613 146 ✉
ies.david.bujan@edu.xunta.es

3.3.2 SEGUNDO DE ESO

AVA LIA- CIÓN

GALEGO CASTELÁN

1a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-Recomendacións sobre uso dos mecanismos de coherencia e cohesión -Pautas para

revisión /presentación de textos e técnicas de traballo** -O texto narrativo, descritivo e

dialogal. O blogue e o diario persoal -Puntuación e acentuación -Semántica gramatical:

formación de palabras, familias léxicas, etc. ***

-Recomendacións sobre uso dos mecanismos de coherencia e cohesión -Pautas para revisión /pre- sentación de textos e téc- nicas de traballo (repaso do visto en galego)

-Semántica gramatical (só práctica) -As categorías gramati- cais (básico) -Acentuación

-A Literatura -O xénero na- rrativo (I)

2a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-Semántica gramati- cal (repaso) -Categorías gramati- cais (I) -Ortografía (I)

-A lírica. A can- ción -Recursos esti- lísticos

-Sintaxe (I) -Texto expositivo e ins- trutivo -Semántica léxica: sinoni- mia, antonimia, etc. (I)

-Ortografía

-O xénero na- rrativo (II) -O verso: me- dida, rima, es- trofas

3a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-Noticias, titulares, portadas -Categorías gramati- cais (II) -Ortografía (II)

-Comunicación audiovi- sual e prensa dixital -Sintaxe (II) -Puntuación (repaso do visto en galego) -Semántica léxica (II) -Variedades lingüísticas e diversidade. Linguas de Europa.

-O xénero tea- tral

*A Sociolingüística impártese ao longo do curso en Galego.

** Tanto en Galego como en Castelán trabállase todo o curso a produción de textos orais e escritos do ámbito persoal, social e académico.

*** Ademais, en Galego trabállanse todo o curso os campos semánticos.

IES DAVID BUJÁN Camiño dos Cacharros,1, 15181, Cambre (A Coruña) ☎ 981 613 146 ✉ ies.david.bujan@edu.xunta.es

7

LIA-

CIÓN

3.3.3 TERCEIRO DE ESO*

AVA

1a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

	-Historia da lingua	-O adxectivo cualificativo	emas -O sustantivo	-A literatura medieval**
eratura me- dieva **	-Relacións			-A literatura medieval**
nticas	-Diversidade lingüística.			medieval**
ngüismo.	Historia do español			

2a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

	-O pronome persoal	-A conxugación verbal galega	conxugación castelá	-A literatura renacentista e Cervantes
eratura dos os Escuros				-A literatura renacentista e Cervantes
éculo XIX	-O adxectivo determinativo	O verbo: teoría e conxugación castelá		-A literatura renacentista e Cervantes
	-O adxectivo determinativo	O verbo: teoría e		

3a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

	-Perífrases e formas non persoais do verbo	-A preposición e a conxunción	análise da oración simple	-A literatura barroca
eratura do o XIX			-Sintaxe: función sintácticas, tipos de oracións e	-A literatura barroca
	-Sintaxe: función sintácticas, tipos de oracións e		análise da oración simple	-A literatura barroca

rroca

*A repartición da tipoloxía textual, en principio, será igual que en 1o, aínda que probablemente non en canto á temporalidade. En 3o teñen moita importancia os xéneros

periodísticos, así que pensamos facer con eles un monográfico nas dúas linguas durante

a semana da Prensa. Ademais, en Lingua Castelá teñen moita relevancia os textos expositivos e argumentativos -os primeiros tamén se traballan en Lingua Galega, pero os

segundos non-. Polo tanto, haberá que encaixalos na programación de Castelán nos

trimestres segundo e terceiro.

**En literatura só poderá haber algunha coordinación na primeira avaliación, na que se

traballarán conxuntamente contidos de lírica popular (jarchas, cantigas de amigo e xéneros populares casteláns), así como de literatura relixiosa (o Mester de Clerecía e as

Cantigas de Santa María, así como a obra de Alfonso X o Sabio en xeral).

8

3.3.4 CUARTO DE ESO*

1a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-Repaso das
categorías gramaticais
(práctica) -Tipos de
unidades e funcións -O
texto argumentativo
-Os textos periodísticos
(teoría e práctica)

periodísticos (práctica)
-Repaso categorías gra-
maticais (teoría e prác-
tica) -Tipos de unidade e
fun- cións -Formación de
palabras -O texto
expositivo -os textos
periodísticos (práctica)

-Romanticismo
e Realismo
-Romanticismo
e Realismo
-Romanticismo
e Realismo

-Repaso categorías gra-
maticais (teoría e prác-
tica) -Tipos de unidade e
fun- cións -Formación de
palabras -O texto
expositivo -os textos

2a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

-Funcións sintácticas

(II) -Abreviaturas,

A literatura

dende 1916 ata
1936

A literatura na Ditadura e no	acróni- mos, siglas, símbolos Tipos de textos: a co- rrespondencia formal	semánticas (I) -Tipos de oracións com- postas e análise sintáctica (I) -As relacións semánticas (I)	-Modernismo e Vanguardas -Modernismo e
Exilio:narrati-va e oesía	-Tipos de oracións com- postas e análise sintáctica (I) -As relacións	Vanguardas -Modernismo e Vanguardas	

3a LINGUA LITERATURA LINGUA LITERATURA

A literatura dende 1976 á actualidade	-Funcións sintácticas (III) -Dúbidas léxicas -O texto publicitario (práctica)	mación -Tipos de oracións com- postas e análise sintáctica (II) -Relacións semánticas (II) -O texto publicitario (teo- ría e práctica) -O currículum e a recla- mación	-A literatura da posguerra á ac- tualidade -A literatura da posguerra á ac- tualidade
-Tipos de oracións com- postas e análise sintáctica (II) -Relacións semánticas (II) -O texto publicitario (teo- ría e práctica) -O currículum e a recla-			

-A literatura da
posguerra á ac-

tualidade

* Ademais do que reflicte o cadro, hai que facer as seguintes consideracións:

a) Repasarase sistematicamente a expresión escrita nas dúas linguas ao longo do curso, comezando por puntuación e acentuación, e seguindo con ortografía, redacción, coherencia, cohesión, parágrafos e conectores. De igual xeito, prestarase moita atención á oralidade.

b) En Galego trabállase a Sociolingüística todo o curso.

c) En Castelán farase análise sintáctica completa e en Galego só funcións.

d) En Galego trabállanse os campos semánticos todo o curso en vez das relacións semánticas.